

Sygn. akt IV U 1109/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2015r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Katarzyna Antoniak
Protokolant	st. sekr. sądowy Marzena Mazurek

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2015 r. w Siedlcach na rozprawie

odwołania E. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 28 sierpnia 2014 r. Nr (...)

w sprawie E. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do emerytury

oddala odwołanie.

Sygn. akt: IV U 1109/14 **UZASADNIENIE**

Decyzją z 28 sierpnia 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art.184 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze odmówił E. J. prawa do emerytury wskazując, że ubezpieczony nie udowodnił, iż do dnia 1 stycznia 1999r. osiągnął 15-letni staż pracy w szczególnym charakterze. Organ rentowy podniósł, że do co najmniej 15-letniego okresu pracy w szczególnym charakterze może być uwzględniona praca nauczyciela, wychowawcy lub innego pracownika pedagogicznego wykonującego pracę nauczycielską wymienioną w art.1 pkt 1-7 ustawy z 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela. W związku z tym do pracy w szczególnym charakterze nie zaliczono okresu nauczania przez ubezpieczonego religii w punktach katechetycznych od 1 września 1978r. do 31 sierpnia 1990r., okresu pełnienia urzędu dyrektora (...) Diecezji (...) od 1 września 1990r. do 31 grudnia 1998r., a także okresu zatrudnienia jako wykładowca w Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji (...) od 18 czerwca 1993r. do 31 grudnia 1998r.

Odwołanie od w/w decyzji złożył E. J. wnosząc o jej zmianę i ustalenie mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu odwołania wskazał m.in., że wbrew twierdzeniom organu rentowego spełnia wszystkie przesłanki wymagane do nabycia emerytury. W odniesieniu do okresu nauczania religii w punktach katechetycznych od 1 września 1978r. do 31 sierpnia 1990r. ubezpieczony podniósł, że istnieje ugruntowane orzecznictwo sądowe, z którego wynika, że

naukę religii w punktach katechetycznych prowadzonych przez osoby prawne Kościoła (...) (parafie) przed wejściem w życie ustawy z 17 maja 1989r. o stosunku Państwa do Kościoła (...) w RP należy uznać za pracę nauczycielską w rozumieniu art.1 ust.1 w zw. z art.3 pkt 1 Karty Nauczyciela oraz art.2 pkt 3 ustawy z 7 września 1991r. o systemie oświaty. Stanowisko takie zajął Sąd Najwyższy w wyroku z 3 sierpnia 2000r. w sprawie II UKN 661/99, OSNAP 2002/4/93, a potwierdził je w kolejnym wyroku z 13 czerwca 2001r. w sprawie III ZP 32/00. W odniesieniu do okresu pracy w charakterze wykładowcy w Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji (...) od 18 czerwca 1993r. do 31 grudnia 1998r. ubezpieczony wskazał, że okres ten również należy zaliczyć do pracy w szczególnym charakterze, a to na mocy art.23 ust.4 w/w ustawy o stosunku Państwa do Kościoła (...) w RP, zgodnie z którym do wykładowców wyższych seminariów duchownych stosuje się przepisy art.21 i 22 ustawy, a zatem posiadają oni takie same prawa jak nauczyciele i wychowawcy zatrudnieni w państwowych szkołach i placówkach oświatowo-wychowawczych oraz opiekuńczo-wychowawczych. W tych okolicznościach, w ocenie ubezpieczonego spełnia on wszystkie przesłanki do nabycia emerytury na podstawie art.184 ustawy emerytalnej w zw. z §4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (odwołanie k.1-4).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie powołując się na przepisy prawa i uzasadnienie zawarte w zaskarżonej decyzji (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k.5-6).

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony E. J. w dniu 6 sierpnia 2013r. ukończył 60-ty rok życia. W dniu 27 maja 2014r. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z wnioskiem o emeryturę (wniosek o emeryturę z 27 maja 2014r. k.1 akt emerytalnych). Na podstawie przedłożonych do wniosku dokumentów organ rentowy ustalił, że na dzień 1 stycznia 1999r. ubezpieczony udowodnił staż ubezpieczeniowy w wymiarze 26 lat, 3 miesiące i 14 dni, z czego 21 lat, 6 miesięcy i 26 dni stanowią okresy składkowe, a 4 lata, 8 miesięcy i 18 dni okresy nieskładkowe. Jednocześnie organ rentowy ustalił, że ubezpieczony nie wykazał, aby na dzień 1 stycznia 1999r. legitymował się co najmniej 15 letnim okresem pracy w szczególnym charakterze.

Z uwagi na brak wymaganego ustawą stażu pracy w szczególnym charakterze decyzją z 28 sierpnia 2014r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu przyznania emerytury (decyzja z 28 sierpnia 2014r. k.42 akt emerytalnych).

Ubezpieczony E. J. jest osobą duchowną Kościoła (...) – księdzem diecezjalnym Diecezji (...). W okresie od 19 września 1972r. do 24 czerwca 1978r. ubezpieczony odbywał sześciolatnie stacjonarne dzienne studia filozoficzno-teologiczne w Wyższym Seminarium Duchownym w S.. W dniu 5 czerwca 1977r. ubezpieczony przyjął święcenia diakańskie, a w dniu 24 czerwca 1978r. święcenia kapłańskie (zaświadczenie K. Diecezjalnej (...) z 22 maja 2014r. k.10 akt emerytalnych).

Po przyjęciu święceń kapłańskich ubezpieczony pełnił wyznaczone mu przez B. (...) zadania wikariusza i nauczyciela religii w następujących parafiach Diecezji (...):

- od 1 września 1978r. do 31 stycznia 1979r. w parafii H.,
- od 1 lutego 1979r. do 31 sierpnia 1980r. w parafii S.,
- od 1 września 1980r. do 31 sierpnia 1983r. w parafii W.,
- od 1 września 1983r. do 31 sierpnia 1984r. w parafii Podwyższenia Krzyża Świętego w Ł.,
- od 1 września 1984r. do 31 sierpnia 1985r. w parafii Niepokalanego Poczęcia Najświętszej M. P. w S.,
- od 1 września 1985r. do 31 sierpnia 1987r. w parafii św. M. w M.,

- od 1 września 1987r. do 31 sierpnia 1990r. w parafii Niepokalanego Poczęcia Najświętszej M. P. w S. (zaświadczenie K. Diecezjalnej (...) z 22 maja 2014r. k.10 akt emerytalnych i pismo w/w K. z 30 czerwca 2014r. k.36 akt emerytalnych).

Nauczanie religii przez ubezpieczonego w w/w okresach odbywało się w punktach katechetycznych prowadzonych przez wymienione parafie, w pełnym wymiarze godzin. Ubezpieczony wydawał dzieciom i młodzieży świadectwa nauki religii, organizował jasełka, koncerty kolęd, wyjeżdżał z dziećmi i młodzieżą na wycieczki i pielgrzymki (pismo K. Diecezjalnej (...) z 6 października 2015r. k.28 akt sprawy, zeznania ubezpieczonego k.22 – nagranie od minuty 37 do 40 i k.20v – nagranie od minuty 2).

W okresie od 1 września 1990r. (po powrocie nauczania religii do szkół) do 31 sierpnia 1992r. ubezpieczony jako prefekt nauczał religii w Zespole Szkół Zawodowych Nr (...) w S.. Był wówczas pracownikiem K. Diecezjalnej (...) i na mocy dekretu B. (...) został delegowany do pracy w tej szkole. Między ubezpieczonym a szkołą nie została zawarta umowa o pracę, ubezpieczony nauczał religii nieodpłatnie. Otrzymywał wynagrodzenie jako pracownik K.. W okresie nauczania religii w powyższej szkole ubezpieczony wystawiał oceny z religii, brał udział w wywiadówkach. Pracę tę wykonywał w pełnym wymiarze godzin ,tj. przez 18 godzin w tygodniu (zaświadczenie K. Diecezjalnej (...) z 22 maja 2014r. k.10 akt emerytalnych, zaświadczenie Zespołu Szkół (...) w S. z 9 października 2015r. k.31 akt sprawy, zeznania ubezpieczonego k.22 – nagranie od minuty 37 do 40 i k.20v-21v – nagranie od minuty 2 do 29).

Od 1 września 1990r. (równoległe z nauczaniem religii w Zespole Szkół Zawodowych nr (...) w S.) do 31 grudnia 1998r. ubezpieczony pełnił urząd dyrektora (...) dla (...) (zaświadczenie K. Diecezjalnej (...) z 22 maja 2014r. k.10 akt emerytalnych).

Od 1 października 1996r. do 31 października 2003r. ubezpieczony był zatrudniony na Uniwersytecie Kardynała S. W. w W. na stanowisku adiunkta w pełnym wymiarze czasu pracy (zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 18 lutego 2014r. k.14-15 akt emerytalnych).

Od 1 października 1997r. do chwili obecnej ubezpieczony jest zatrudniony na Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w S. na stanowisku profesora zwyczajnego w pełnym wymiarze czasu pracy (zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 14 maja 2014r. k.16-17 akt emerytalnych).

Od 18 czerwca 1993r. do 30 czerwca 2000r. ubezpieczony był wykładowcą w Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji (...). Obowiązki wykładowcy w Seminarium wykonywał na podstawie dekretu B. (...) w wymiarze 12 godzin tygodniowo (zaświadczenie Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji (...) z 22 sierpnia 2014r. k.40 akt emerytalnych i pismo Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji (...) z 7 października 2015r. k.29 akt sprawy, zeznania ubezpieczonego k.22 – nagranie od minuty 37 do 40 i k.20v-21v – nagranie od minuty 2 do 29).

Ubezpieczony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego (raport z analizy konta k.9 akt emerytalnych).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie E. J. podlegało oddaleniu.

We wniosku ubezpieczony wskazał, że wnosi o przyznanie emerytury na podstawie art.184 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009r. Nr 153, poz.1227 ze zm.) – wniosek k.2 akt emerytalnych. Zgodnie z art.184 ust.1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.z 2009r. Nr 153, poz.1227 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego przewidzianego w art.32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy ,tj. w dniu 1 stycznia 1999r. osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz osiągnęli okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art.27 ustawy, a także nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych

na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. W myśl przywołanego wyżej art.32 ust.1 i 4 ustawy pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, a w myśl przywołanego wyżej art.27 ustawy wymagany okres składkowy i nieskładkowy wynosi co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn. Zgodnie z §15 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 ze zm.) nauczyciel, wychowawca lub inny pracownik pedagogiczny wykonujący pracę nauczycielską wymienioną w art.1 pkt 1-7 ustawy z 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela, określoną w tej ustawie jako praca zaliczona do I kategorii zatrudnienia, nabywa prawo do emerytury na zasadach określonych w §4 i jest uważany za wykonującego pracę w szczególnym charakterze. Przywołany §4 ust.1 powyższego rozporządzenia stanowi, że pracownik – tu nauczyciel, który wykonywał prace w szczególnym charakterze, nabywa prawo do emerytury w w/w wieku jeżeli ma wymagany okres zatrudnienia (co najmniej 25 lat mężczyzna), w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnym charakterze. Ponadto zgodnie z §2 ust.1 przedmiotowego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Odnosząc powyższe uregulowania do okoliczności sprawy stwierdzić należy, że ubezpieczony nie spełnił wszystkich wymaganych łącznie ustawowych przesłanek do nabycia emerytury na podstawie art.184 ustawy emerytalnej z tytułu pracy w szczególnym charakterze. Nie ulega wątpliwości, że ubezpieczony osiągnął wymagany ustawą wiek oraz spełnił przesłankę co najmniej 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego. Niespełniona pozostała natomiast przesłanka wymaganego okresu pracy w szczególnym charakterze. Przepis art.184 ust.1 ustawy emerytalnej stanowiąc o uprawnieniu osób urodzonych po 31 grudnia 1984r. do emerytury w niższym, niż powszechny wiek emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym charakterze odwołuje się do przepisów dotychczasowych, czyli przepisów w/w rozporządzenia z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Wskazane rozporządzenie, jak wynika z przytoczonego tytułu dotyczy pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a zatem osób wykonujących pracę w ramach stosunku pracy. Zgodnie bowiem z art.2 kp pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę. Ubezpieczony argumentował, że do okresu pracy w szczególnym charakterze należy zaliczyć okres nauczania przez niego religii w katechizacji parafialnej od 1 września 1978r. do 31 sierpnia 1990r., okres nauczania religii w szkole od 1 września 1990r. do 31 sierpnia 1992r., a następnie okres pełnienia obowiązków wykładowcy w Wyższym Seminarium Duchownym w S. od 18 czerwca 1993r. do 31 grudnia 1998r. Argumentując swoje stanowisko ubezpieczony wskazywał na orzeczenia Sądu Najwyższego, w tym m.in. uchwałę Sądu Najwyższego podjętą w składzie 7 sędziów w dniu 13 czerwca 2001r. w sprawie III ZP 32/00 (opublikowaną w OSNP 2002/7/165), w której Sąd ten stwierdził, że okres nauczania religii w katechizacji parafialnej przed dniem 25 października 1990r. jest okresem pracy nauczycielskiej. W ocenie Sądu argumentacji ubezpieczonego nie można podzielić. Sąd Najwyższy podjął uchwałę, na którą wskazał ubezpieczony, ale należy zauważyć, że uchwała ta odnosi się do regulacji zawartej w art.88 ust.1 ustawy z 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela, a poza tym stwierdzając o zaliczeniu okresu nauczania religii w katechizacji parafialnej do pracy nauczycielskiej Sąd Najwyższy odnosił się do pracy wykonywanej w ramach stosunku pracy. Z ustaleń Sądu opartych na dowodach z dokumentów zgromadzonych w aktach emerytalnych i aktach sprawy oraz na spójnych i logicznych zeznaniach ubezpieczonego wynika, że ucząc religii w latach 1978 -1990 w salach katechetycznych przy poszczególnych parafiach, ubezpieczony wykonywał zadania zleczone mu jako wikariuszowi na mocy dekretu B. (...). Na mocy dekretu B. (...) ubezpieczony posłany został również do nauczania religii w pierwszych latach po powrocie religii do szkół, tj. w okresie od 1 września 1990r. do 31 sierpnia 1992r. Ubezpieczony był wówczas prefektem w K. Diecezjalnej (...) i wykonywał zleczone mu przez B. zadanie nauczania religii w Zespole Szkół Zawodowych Nr (...) w S.. Brak pracowniczego charakteru wykonywanej przez ubezpieczonego pracy polegającej na nauczaniu religii uniemożliwia zaliczenie wskazanego okresu do pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu art.184 ust.1 ustawy emerytalnej.

Odnosząc się do kwestii wykonywania przez ubezpieczonego obowiązków wykładowcy w Wyższym Seminarium Duchownym w S. od 13 czerwca 1993r. do 31 grudnia 1998r. wskazać należy, że obowiązki te ubezpieczony

wykonywał również na podstawie dekretu B. (...). Trafnie wskazał ubezpieczony, że zgodnie z art.23 ust.4 w zw. z art.22 ust.1 ustawy z 17 maja 1989r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2013r., poz.1169 ze zm.) do wykładowców wyższych seminariów duchownych stosuje się prawa i obowiązki ustalone dla nauczycieli i wychowawców zatrudnionych w państwowych szkołach i placówkach oświatowo-wychowawczych oraz opiekuńczo-wychowawczych. Okoliczność ta nie wpływa jednak na ustalenie, że okres wykonywania przez ubezpieczonego obowiązków wykładowcy w Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji (...) z uwagi na niepracowniczy charakter pracy nie może być zaliczony do okresu pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu art.184 ustawy emerytalnej.

Do okresu pracy nauczycielskiej nie można zaliczyć ponadto okresu pracy ubezpieczonego w ramach stosunku pracy w charakterze wykładowcy w uczelniach wyższych – na Uniwersytecie Kardynała S. W. w okresie od 1 października 1996r. do 31 grudnia 1998r. i na Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w S. od 1 października 1997r. do 31 grudnia 1998r., gdyż praca nauczycieli akademickich nie jest zaliczana do pracy w szczególnym charakterze. Zgodnie z art.32 ust.3 pkt 5 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do celów ustalenia uprawnień do emerytury w wieku niższym niż powszechny za pracowników zatrudnionych w szczególnym charakterze uważa się nauczycieli, wychowawców lub innych pracowników pedagogicznych wykonujących pracę nauczycielską wymienioną w art.1 ustawy z 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela. Przepisy ustawy Karta Nauczyciela nie znajdują zaś zastosowania do nauczycieli akademickich, na co wskazuje regulacja zawarta w art.1 ust.1 w/w ustawy. Do pracy nauczycielskiej nie można zaliczyć również okresu wykonywania przez ubezpieczonego obowiązków dyrektora (...) dla (...) w okresie od 1 września 1990r. do 31 grudnia 1998r. – art.1 ust.1 i 2 ustawy Karta Nauczyciela.

Reasumując Sąd uznał, że ubezpieczony nie wykazał, iż do dnia 1 stycznia 1999r. legitymuje się 15-letnim okresem pracy w szczególnym charakterze. Dlatego na podstawie art.477¹⁴§1 kpc odwołanie ubezpieczonego podlegało oddaleniu.